

BABI (27) ai

a jasne.

sg m N babi (1). ◇ m L babim (2). ◇ f N babi(a) (2). ◇ n G babi(e)go (1). ◇ A babi(e) (1). ◇ pl N subst babi(e) (4). ◇ G babich (5). ◇ A subst babi(e) (5). ◇ I m babimi (1) CzechRozm, babi(e)mi (1) NiemObr. ◇ indecl (w zroście) babi- (4) [w tym 2 r. w tekście obcym].

Sł stp s. v. rzyć, zqb, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Przymiotnik od „baba” (27) :

1. (pogardliwie) Należący do baby, pochodzący od baby, właściwy babie, babski; niepoważny, niewiarogodny, niemądry, głupi; anilis Cn (19) : gdyby ie [ziele] kto w siebie nofił/ truciny ani babich czar nietrzeba fie bać. FalZioł I 112b; bábye rzeczy płodził/ Nam młodzieńcom św powieścią źzkodził BielKom F5v; Owam przyźedł ná bábie ćwiczenie/ Wykładał mi s pokory zbáwienie BielKom F6; Polacy iefzcze ná onym bábim Herbarzu siedzą/ mniémáiąc by ná tym dofyć było. SienLek 194; á łápáček Filozowfkich/ y bábiego bádania [...] že byś fie wyftrzegáł. CzechRozm 2, 262; ztąd ówy Sobótki/ nocné ognie/ zbiéránie źioł/ y do czárów á bálámuctw bábich kiermałz Oczko 29, [43].

Wyrażenie: »babie bajki, baśni« = *aniles fabulae PolAnt, Vulg* (9): Lecż pogáńkie y bábie básni odrzucay/ á zwyczaj fię ku pobożności. BudNT 1.Tim 4/7; CzechRozm 32v cf »głupi i babi«, 69v, 221v; CzechEp 204 [2 r.]; Bucerus także y Kálwinus/ o wybáwieniu Oycow ś. z odtchláni piekielney nic nie trzymáią/ powiádáiąc iż to fą bábie bayki/ nocne fny/ Aezopowe fábuły ReszPrz 84; SkarJedn 233 cf »prozny a babi«; WujNT 1.Tim 4/7.

Szeregi: »głupi i babi; babi, głupi (i sprosny)« (1 :1):Ale to ná ftronę iáko głupstwo/ ná głupie y bábie bayki: podźmy do rzeczy. CzechRozm 32v, 221v.

»prozny a babi«: okrom tego iednego około pochodzenia Duchá S. wżytkiego fię ná S. wielkich Zborách zámiać kościołowi Rzymkkiem/ iáko proznych á bábich baśni [Grekowie] wftydzili. SkarJedn 233.

»(sprosny), nikczemny i babi« (2): ktorzy [papieżowie] tego dowodzą (ále nikczemnymi y bábiami argumenty) iż Papież zacnieyfy niż wżytko Concilium NiemObr 62, 121.

2. bot. W zestawieniach będących nazwami roślin (2) :

a. »baba dupa« = *Marchantia polymorpha L. Rost, gorzykwiat; consiligo Calep* (1) : Consiligo – Baba dupa. Calep 246b.

b. »baba rzyć« = *Eryngium campestre L. Rost, mikołajek; iringus, serapioFalZioł* (1) : Też korzeń mikołajkow zową gi baba rzyć/ gdy będzie tak furowo iedzony, zaftanawia męźcziznam nafienie przyrodzone FalZioł I 68d.

3. n-loc (3) :

Zestawienie: »Babi Most« (3): yednemv kxyedzu wbabym mófzcie wmyáfteczku wzajem grzywyen trzi LibMal 1545/102, 1551/165v; Krol Władziław Piotrá Swáńcę zbáwił [...] dwu miáfteczek/ Bábi móft y Zbáfzyn/ á ku kroleřtwu przyłaczył. BielKron 369v.

4. n-pers (3) :

Zestawienie: »Babimost« (3): Simon Łąączky [...] de Trzemeschno cum Joanne Babimosth ex Costen [...] recognovit *LibMal* 1551/166 *nagł*; Ích fluzącz v panyey Barbary Ilowyeczkiey Zyanem Babimofthem [...] zabyell [...] Janufcha *LibMal* 1551/166, 1551/166.

Synonimy: 1. *głupi, nikczemny, prożny*; 2. **b.** *mikołajek*.

Cf **BABSKI**